

---

# Сылнымут аланын орҕамакше

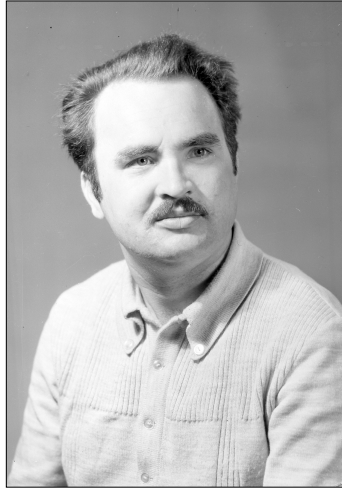
*Поэт З.Красновын шочмыжлан — 70 ий*

Ильшыште утларакше тазалык ден эн чот пагалыме еным шарнымаш шотлалтыт. Тидын нерген кугезына-шамычат эреак ушештарен шогеныт. Нунын ушан-шотан шомакышт мыланна путырак шерге. Пеш чын каласыме: «Таза улат гын, илашат куштылго, ешет дене, лишыл йолташет дене вараксимла vychymaten колташ, эрласе кече нерген поро шоньмашке шумо шумлык икона лияш кумыл нӧлгалтеш...»

Тидланак огыл мо шийын-шӧртньын чолгыжшо кече йымач оштӱням шем шоптыр шинчаж дене ончал шуктышо, варажым вийвалым налше Волжск кундемьсе Кӱшыл Азьял Ондрен йӧратыме эргыже, Зиновий Краснов, кумдан почылтшо Юмын капкам ушанлын ошкыл эртен. Тудат шкеж гаяк самырык, нӧргӧ кушкыл гай чучшо Торьял вел Геннадий Чемяков ден Светлана Эсаулова, Морко кундем гыч улшо, изинек музыкалан шӱман, поэзийым йӧратыше Альберт Степанов да шуко моло йолташмыт семынак кужу ўмырым илаш да лудшо танна-влакым чапле деч чапле произведений дене куандараш шочын ыле.

Но... чаманен каласаш гына перна: нуныныштынат ўмырышт путырак кӱчык улмаш. Зато, калык манмыла, «кӱчык ўмырын сапше кужу лиеш». Мучашдыме керемже дене тале талгыдыжымат ни вӱранлен, ни сорлыклен от керг. Теве тыгак лийын кайыш Зиновий ден Альберт, моло пагалыме йолташна денат. Пешак жалке да шерге ыльыч, но мом ыштет ынде? Нуным курымна мучко шарнен илаш веле кодеш...

Йӧра кеч мыйже шымле шым ийым илен шуктышым, тӱрлӧ жапыште кум ватан, кум икшыван, куд уныкан лийым. Вес тӱняш кайыше шергакан йолташна олмешат сылнымут аҕаште «чырым» тӧрлаш перна. Возаш да кужу ўмырым илаш шочынна гын, пӱрымашым орлаш ок лий. Илымышт годым чыла сомылым лачымын шукташ сӧреныт ыле.



Альберт Степанов да Зиновий Краснов, Галина Богданова, тыгак Земфира Строганова дене пырля Н.К.Крупская лўмеш Марий кугыжаныш пединститутышто тунеммына годым студент ешыште чўчкыдынак Степанов, Краснов, Чемеров, Курыкмарий вел рвезе Николай Егоров нерген поро мутым веле ойлат ыле. Лишыл йолташем Геннадий Чемеров шканже Чемуш псевдонимым нале да сандене «Пучымышыш» савырныш. Институтысо литушемым вуйлатыше, лўмлў поэт Миклай Казаковын мыскара шомакшым Чемеров шўмчон пыжашыштыже ашнаш верым муо.

Николай Иванович «Марий коммуна» газет редакцийыште иквереш пашам ыштымына жапыште «Геннадий Чемуш, Пирогов-Когыльжо-могыльжо вара могай мыскара мундырам пўтыреда?» малдалеш ыле, тунамак «тортажым» мемнан велыш шуялта: «Семён Николаевын Вера Милорадова дене мужырагмышт годым кузе вет мокмыр орландарыш, шарнет? А ынде тугаяк лювык улат мо? «Ынена йў» манаш йылмет тўганен огыл?»

Чыланат — ха-ха-ха-ха-а! А Зиновий мочката тўрвыжым чумыртыш да мыланем чоянрак шыргыжале: «Йўаш ушкал огынал. Ме вет подылалына веле. Гендос мыланем уже ик кандидатурым муын. Но але саде оръенгым ужын омыл».

Звенигово вел ўдырым вучыдымын вашлияш перныш. Кенез рўдыштў, отпускыш лекшаш вашеш, Марий Элыштына вольыкклан кургым ямдылыме сомыл тўнгале. Марий книга издательствын ура чонан директоржо Михаил Исиметович Исиметов шке пўлемышкыже тўрлў должностян пашаен-шамычым погышат, каласыш: «Эрлагыч партийный отдел редактор Геннадий Михайлович Пирогов ден художественный отдел редактор Зиновий Андреевич Краснов Туршаялысе озанлыкыш шудым солымашке кайыде огыт керт. Общественно-политический да массовый литератур отдел редактор ответственный енг семын кайышаш. Адакшым вет Пирогов — коммунист. Тыгай тургым жапыште ўрдыжтў шогышаш огыл. А Зиновий Андреевичын сўанже нерген изиш варарак шоналтена. Ик жаплан туркалта, очыни...».

Эрлашым эрденак Туршашке кудална. Правленийыште мемнам порынак вашлийыч. Тушто мыланна ушкал вўтам ончалаш, тудым нугыдо известка дене ошемдаш кўштыш. Мемнан кашагыште ош брюкан, под-мальчишку тўредме ўпан, чолгарак койышан самырык ўдыр Зиновийын шинчажлан вигак перныш. Икте-весьышт коклаште саламлалташат шотым муыч, витне. Озанлык вуйлатыше саде «суксылан» кугурак чўчў семын тура каласыде ыш чыте:



**Марий пединститутысо литкружокын членже-влак. Шола гыч пурлашке: Ю.Артамонов, З.Краснов, А.Селин, Г.Александров да Г.Зайниев. 1962.**

— Шўжарем-моторем, тый тышке паша ышташ але кас еда йылдыртатен кошташ толынат? Чийыме вургеметшат лачак медшўжарлык. Повар сомылым ворандарен колтен кертат? Ялыштына повар уке, ну, икманаш, поварихе манмет. Кечывал кочкышылыкым ваштареш пўртан Часовмыт йўштў нўресп гыч пуэн колташ уже ямде улыт. Свежа шыл, шўр ден лай ситат. Энгер сер ўмбалне улшо тоштырак пўртыштў озавате дене илаш да туштак кочкышым ямдылаш тўнгалат. Тыланет эше Качырий кокай полшаш тореш огыл. Пеленда теве нине кок каче лийыт. Нуно ялысе рвезе-шамычлан обижаяш огыт пу.

— Конешне, — шем шоптыр шинчажым «поварихылан» пўале чаткатан тўрлымў, чоштыра шем ўрышан Зиновий.

— Ну и молодец! — Икмарда капан Красновын лопка вачыж гыч вўчалтен колтыш озанлык вуйлатыше. — А ынде пашаш тарваныза веле. Вперёд заре навстречу!

Кумылзак рушын йонгыдо йўкшў пўлем кўргым шыгыремдымыла чотак йонгалте.

Турша калык дене пырля олесе-влакат пашалан рўж ушнышт, фермыште товар ден пила, онгам пудалыме чўгыт йўк эр-кас ок лыплане. Плотник пашалан тунем шудымо Зиновийлан ош пор йўршан известка лапашым лугаш пумымо мочылам кучыктышна. Зоотехник

Валентина дене пырля вўта пырдыжлам икмыняр кече гыч ошемденат пытарышт. Бухгалтер Часовын шешкыжат Красновлан пеш келшыш, очыни. Композитор Ион Николаевич Кузьминын кельштарыме мурсемжым лыжганрак муралтыде ыш чыте: «Молан тудо тыгай, поро, шыма да сай...»

Мыланем гын плотник паша изинек палыме. Тиде сомыллан мыйым да Юрий шольмым пошкудына, Эчан кугыза, туныктен. Качырий кокайын йодмыж почеш кудывечыште леведышдыме ушкал вўтажым ачалашат жапем лие. Тошкемысе нөрө шудым сольшнат, вўтамбаке тўшкан нумал опышна. А туштет Зиновийын ончыкылык шўмбелже ракатланен канаш тўнгале. Шыналык шотеш Качырий кокайын лопка простыньжым, кугу шовычшым сакалыш. Тушко колям вангыше чоя пырысла Краснов йолташемат нушкын. Мыйже Зиновийын туларже лийде шым керт.

Часов чўчўн мончашкыже пурымына годым Кўшыл Азьял рвезе мыланем ойла: «Гендос, кузе да молан тыйым ўдыр-шамыч пешак йўратат? Мыйынат первый йўратымашем ыле да мондыш, вес качым муо. А тыйын каче годсо Чачавий танет весылан марлан лекте, кум икшыван лие гынат, садак тыйымак йўрата. Тудын Дина ўдыржымат Конганур школышто туныктенат. Могай тый пиалан улат! Мыланемат «ош йўксемым» сайынак туларташ полшо...»

Тыгак ыштышна. Сўан шке радамже дене эртыш. Мужырангмек, Пушкин бульварысе шуко пачашан пўртыштў иленыт, Игорь лўман эргым ончен куштеныт. Варажым Красновын мотор пелашыже уке лие, вучыдымын ылыш да ешыж дене чеверласыш. Пачер оза еш пудыранчыкклан кўра шкенжым пелашыж деч ондакыракак пытарыш, аярым йўын, шыдыжым луштарынеже улмаш. Тыгай шучко азап лийшашым шижын, кагаз лапчыкеш возен коден, тудым шке шинчам денак ужынам. Зиновий Андреевичын пытартыш шомакше тыгерак сералтын: «Мый кок тул коклаште когаргем, йўлем, пытем...». Мольж нерген ойлаш йылмем ок савырне. Тек пеленемак кодеш.

Зиновийын капшым Книга издательствын фургонжо дене Люба пелашыж дене коктын Самсон Кузьмин йолташыже шочмо-кушмо Кўшыл Азьялышкыже нангаеныт да сылне пўртўсан верысе шўгареш тоеныт. Эх, Зиновий, Зиновий... Геннадий Чемяков манмыла, «Шинчаштем — кызытат тудо, Зиновий...». Эше ылымыж годымак пагалыме, моткоч ушан да тале поэт йолташна Миклай Казаков Краснов нерген нигунам мондалтдыме шомакым каласен коден: «Тый кў улметым палет мо? Тый, Зиновий шольо, изи, да новый улат».

Николай Ивановичын сугыньлымо шомакше Красновым эреак возен шогаш, возаш, возаш, эше сайракын, у семын возаш таратен шоген.

Теве тыге ушан да ура койыш-шоктышан, шүм-чон ласкалык гына аралыше да шижын шогаш тыршыше поэтын, прозаикын, тале журналистын кидше йымач тымык эрдене лачымын возымо «Тымык эрдене» почеламут сборникше (1969) шочын.

Зиновий Краснов шканже лишыл лудшо-влаклан тыге каласен: «Возыдем йӱратен лудыда, пагаледа гын, южгунамже шылталашат амалым муыда гын, тыланда мый ўшанен кертам». Авторлан шканжат ўшанаш лиеш. Самырык поэт, йўкым кугемдыде, муро семлан кельштарен, кумылым нӱлтышӱ ойсавыртышым шонанпыл каштала нӱлташ йӱратен, поэзийын кўкшӱ, кумда кавапомышкыжо турийла чонештен кўзаш чапле шулдырым кычалаш тыршен. Тидлан шинчымашыжым, усталыкшым нӱлтен шоген. Утларакшым Валентин Колумб, Миклай Казаков, Семён Вишнеvский, Александр Селин, Семён Николаев гай тале мутмастар-шамыч деч тунемын.

Сандене Краснов йолташна нерген уэш-пачаш ушештарыде оге-шак лий: тудын ўмыржӱ вучыдымын кўрылтын гынат, поэзийыштат, прозыштат у ошкылым ыштен шуктен, кужу жаплан келге шарнымашеш кодын. Вет талантан еным кеч-кунамат паша лектышыжлан да чапшылан кӱра аклат. Таклан огыл Зиновий эре возен, ончыкылык илышын волгыдылыкшо да эрыкше нерген шонен. Тудо шочмо йылмынан яндарлыкше, лывыргылыкше верч тургыжланен. Тидланак, очыни, кўчык ўмыран йолташна кажне шомакшым Валентин Исенеков да Альберт Степанов семын рифмоватлен, тудлан мужыран мутым кычалын.

Алят ом мондо Морко велысе Нурўмбал ялын уста поэтше Альберт Степановын у почеламут корнылажым: «Тольым институтыш мые кынергутьш, важык кутышаным ял вуча». Кыне нӱшмым сӱраллан шавалтымыла палдырныше какширак шўргывылышан рвезе ялышкыже тугаяк изирак капан пӱртылын. Мыйын тагаш студент 1961 ийыште пединститутым лачымын тунем пытарен гынат, эртыше вич талукуышто кап-кыл дене огыл, а уш-акыл шот дене гына кушкылден улмаш. Совет Армий радамыште лиймыж деч вара педагог специальностян салтаклан важыктоям кучыктет гынат, садак бригадир ок лий. Верысе газет редакцийыште изиш пашам ыштымеке веле, школышто туныкташ тўнгале. Тудым шукуышт шкешотан композитор да икмыняр мурылан музыкым возышо автор семын паленып.

Зиновий Красновымат шочмо ял калыкше «важык кутышаны-мак» вучен докан. Но... «Юмын капка» чылалан кумдан ок почылт улмаш. Кўшыл Азъял Ондрен чолга эргыже шочмо ялешыже илаш ыш код, Йошкар-Олаш лакеме. Туштыжо ни пачер, ни еш уке.

Пиалешыже, «Молодёжный» кафеште шершот пангам мурык-тыл шинчаш тунемше яшката капан, шемалге шинчаончалтышан марий ўдырым вашлие. Тудыжо Какшан энгер покшелне улшо остров гай ошман кўкшака верыште улшо изи уреман хуторышто пачеран лийын. Ушненыт да пырля илаш тўнгалыныт.

Зиновий тўнгалтышлан «Ямде лий» газет редакцийыште, варажым Марий АССР Министр-влак Советын телевидений ден радиовещаний комитетыште, Марий книга издательствыште быштен. Икымше пелашыж деч коранмек, паша ыштыме учрежденийлаштыжак илаш тўчыш да пыкше гына пачеран лие, вес ўдырўен дене ушныш. Тудыжо «шологай» корныш логале. Еш илыш йўршешлан лугалте да кошаргыш... Теве могай финалым Красновлан ужаш пўреныс, калтак!

Сай, ушан-шотан айдемым нигузе орлаш, шылталаш йылме ок савырне. Тыгай еҥ-шамыч уш гыч, шўм-чон гыч кўрылтшаш огытыл. Санденак шол Зиновий кызытат — шинчаштем, чоныштем. Илымыж годым эре мемнан дек толеш ыле. Утларакшым Валентин Исенекоев дене пырля. Удмурт кундем гыч лекше поэт, мыскараче марий ала-мо шот дене йочам йўратен. Эля ўдыремым ончыкшо шындат, йымыжа йылмыж дене йодыштеш ыле: «Элю, таче мом нямынат? Йўратыме ават мом пукшен?» Икшывын вашмут тыгайрак лийын: «Авам пукшен огыл. Страпаяш ачам веле пеш мастар. Тудак мыйым когылым ышташ, муним шолташ, каза чизим лўшташ туныктен. Сандене ачамым моткоч чот йўатем. Колым кучен толмыж деч вара тудын явыян нокижым няняйын мукам». Исенекоев ўдыремым вуйжо гыч ниялтат, оила: «Элю, тый кунам ачат гаяк яндарын кутыраш тўнгалат?» Вашмут тунамак ямде: «Эрла и всё!» Икманааш, кок-кум ияшыжла огыл, а варарак, йочасадыш кошташ тўнгалмыж годсек, пеш лачым да раш ойлаш тунеме. Кызыт Тамбов олаште ила... Мемнан дек уналыкеш да шахмат дене модаш толшо-влакын лўмыштым вич парняжла пала ыле. Поснак Зиновий чўчўжым ок мондо.

— Шем ўрышан писателет молан толмым чарнен? Черланен огыл чай? Кугу лиям гын, тудым ўжаш шке каем. Зиновий чўчўм Алиса дене (пырысшым тыге лўмден) ме шке эмлаш тўнгалына.

Йнде ўдыремат ўдыр ден эрге икшыван, кум уныкан лийын. Икте жалке — «Изи новый» уке...

Краснов нерген шукын шарнымашан статьям савыктен, произведенийже-влаккан чапле акым пуат. Ты шотышто Гельсий Зайниевлан, Вениамин Микишкинлан, Юрий Галютинлан кугу таум каласыман. Ом мондо Зиновийым мыят.

«Хобби» манмаште Краснов нерген ешарен каласыме шуэш: тудо книга да шахмат, домино деч молым ушышкыжат налын огыл. Утларакшым, конешне, Самсон Кузьмин йолташыж денак, пожарник-влак кашагыште, тале шахматист семын ойыртемалтын. Почеламутшымат тыгай модышланак ойырен, Феликс Любовский гай тале шахматист лияш шонен илен да «Шах», «Мат!» маншылан шкежат поро ой-канашым пуаш ямде: *«Лүдыктем изишак: тыланет — изи шах. Тый коранде корольым але шынде оролым. Мо пайда вашкымаште? Ен сеналтым ит воштыл. Чытенак эре вошт тол. Пиалан сены-маште»*.

Ах, могай вет мужыран мутшак:

*«Ит воштыл — вошт тол...»*

Мастарлык шотышто самырык тукумлан, ончыкылык поэтлан Зиновий Краснов «Мо тугай почеламут?» изи сборникым (1989) ямдылашат жапым муын. Тўналгыш класслаште тунемше-влак саде книгаге латкуд произведенийым кугу кумылын лудыныт да кызытат окат манын ўшаныме шуэш.

Мутлан, налза «Шижтара книга», «Кече — пашаче» але «Мо тугай почеламут?» поэмыжым. Ньога-влаккан уже поэме? Ёрат. Теве могай лийын нунын Зиновий чўчўшт, тале, уста поэт...

Мый палем, почеламут калыккан молан кўлеш. Тушто шерге ойым муыт. «А ямдеш, ен ўмылеш, шылын код-ян тый ракатын — шарныкталын поро акатым, яндар вўдышкў луктеш. Тидым калык тек лудеш!» — возен ончычшо туныктышо да поэт. Кажне предложений мучаш — рифме: *почеламут — муыт; полмезе — весе; пашалан — шалан; вошт ыра — воштырла...*

Тўналгыш класслаште тунемше-влаккан «Йошкар сўрет» онгай сборникымат (1976) пўлеклен кодаш монден огыл. Мотор сўретан изирак книгаг сўрастараш художник Б.А.Аржекаев кумылан лийын.

1993 ий тўналгыш гычак Зиновий йолташнан «Тау, Рина» ойлы-маш-влак да писательын пашаж нерген авторын келге шонкалымашлаж нерген сборникшым налаш йўн лектын. «Кўранем» кокымшо почеламут-влак да тыгак поэме лудышыжо (1972) кугурак ийготаншамычлан путырак келша, шонем. «Пиал — илем айдеме верч!» — тыгай самырык поэтын черетан у книгажын шўм-чонжо. Тудын ли-

---

рический геройжо илыш нерген шонкала, тўняште мо сайым ужеш, чылажланат куанен кўрана да шкежат суапле пашам ышташ уло вийже дене тырша («Ом чакне неле деч»).

2003 ий 21 октябрьыште (лач тиде кечын, но 1943 ийыште шочын чолга поэт) «Марий Эл» газет «Сылнымут саввечыште» рубрикыште Вениамин Микишкинын Зиновий Краснов нерген «Шўдыран кавам волгенче чуриктарыш...» кугу статьяжым савыктыш. Чынжымак кугун чапланыше йолташнан шўдыран каважым шем саманын аяран волгенчыже эрелан (1977 ийын май тылзыште) петырыш, йўршешак шалатыш. Уке ынде пеленна чытамсыр чонан, ушан-шотан йолташна. Но тудо тачат шинчаштына чолга шўдырла волгалтеш, курымешлан шўм-чоныштына ила...

Чеверын, Зиновий! Кийыме верет мамык лийже. Ме тыйым ни-гунамат огына мондо, Кўшыл Азьял эрге!

**Геннадий ПИРОГОВ,**  
**Россий писатель ушем член.**

## *Поэзий*

**Зиновий КРАСНОВ**

### **ЛИЕШ ОЯР\***

Кужу да шуко уреман  
Аркаш шуйналтын вочшо ял.  
Кунам ший кече шыргыжеш,  
Коеш торапш, шинча волгалт.  
Кунам яндар, зангар кава  
Шем шучко пыл ден петырна,  
Я пургыж орышыла лўшка,  
Пушенге укшыжым сава —  
Ялт шортшо гай ты ял лапкан,  
Иземме гай чучеш тунам.  
О мыйын шочмо ял, Азьял!  
Мылам эн лишыл тый улат.

Эн лишыл да мотор, колат?  
Пуэм мый илышем тылат.  
Тышак йоча жапем эртен.  
Тупеш вынер сумкам сакен,  
Коштна ме школыш тунемаш.  
Кенежым шудым удыраш  
Коштна колхозын олыклаш...  
Ялем — пашазе. Кушмекем,  
Пасуш вашлийын ўжарам,  
Шўргем эр лупс ден мушкынам.  
Кап-кылыштем паша  
сескем йўлен.

---

\* Ты почеламут аршаш республикысе райгазетлаште савыкталтын.



Кастен, кунам кавам  
Ала-кө порсын ден түрла,  
Тошкемыш ўжын шўм-чонем,  
Ик ўдыр мыланем келшен.  
Кунам мый тудым ужынам.  
Мөр вўд гай лийын чурием.  
«Лач тыйым йўратем», — ойлаш  
Мый тоштын омыл, ўрынам.  
Но тудо йўрата гын, шкат  
Палышаш ты мутым ойлыде.  
Да, шижын ўдыр.

Лийын вашлиймаш,  
Куэ йымалне  
                первый шупшалмаш.

Тыгодым кудыржым куэ  
Мардеж дене шерын.  
Шып ончен  
Йўд тылзе тудым — йўштө чон.  
«Мый тылзе омыл, ой, уке.  
Шўмем кузе кыра, колат?  
Тылат верч тулышко, лўдде,  
Пурем мый», — манынам.  
Ала-кўн кидыште гармонь  
Шўмеш логалше семже ден  
Тошкем воктен ойган мурен.  
Ой, кўн гын вургыжын шўм-чон?  
Ик шыже кечын, кид рўзен,  
Авам, акам, пошкудо-влак  
Олаш ужатышт. Ой, кузе  
Кайыmem деч ончыч мый адак

1963

\* \* \*

Янда тугай: чыла раш тудын вошт коеш.  
Волтен шуат гын, шырпын шаланен возеш.  
Шўмат — янда.  
Яндар гыч локтылалт кертеш.

1964

Ужаш шональым шўмбелем.  
Но ўдыр ыш тол. Почешем  
Кандалге шовыч ыш лойгалт.  
Кө тудым мўнгыштө кучен.  
Я корныш лектын авырен?  
Чонем ыш пале тидым ялт.  
Мыняре пагыт шиждегече  
Тунемме лугычын эртен.  
Экзамен эртыш. Идым-печыш  
Мый угыч тольым ик эрден.  
Шональым, ўдыр ожсыла  
Уэш тыш толын вашлиеш.  
Колам: ял кўргым веселан  
Гармонь ден тўмыр йўк лонгеш.  
Мылам ойлалт: «Айда кушташ!  
Танетын таче вет сўан».  
...Кўлан пайрем, кўлан зиян.  
Ну, мо! Каем ойган  
                шўмем лушташ.  
Эх, ўдыр! Ом ул титакан,  
Марлан кает гын весылан.  
Куан ден ойгым ваш ушен,  
Тавен пуэм!  
Улат йўд тылзе. Ынде раш:  
Тыгане жапым шижтараш  
Гармонь ожнак мурен улмаш.  
Кеч кызыт каньысыр мылам,  
Кеч кызыт шўмыштө аяр,  
Садак ты жап эрта. Тунам  
Лиеш ояр.

ПАМАШ

А. Ивановалан

Шырген йога памаш яндарын,  
Эр-кас еда тўтырам сака.  
А тудын корно тенгыз марте —  
Ок кане, ончыко вашка.

Тек кў ора логалже веле,  
Я мланде кўргышкў пура,  
Да толжо шыде йўштў теле —  
Чыла сенген куржеш,  
мура.

Йога чодыра вошт,

кеч пычкемыш,

Ок ончо тудо шокшыMAT.  
Кокланже логалеш вынемыш,  
Чарак ок лий тудлан тидат.

...Тангем, пырля ме лўддегече  
Памашла нелым сенена.  
Вучен шуктем: шуэш ту кече,  
Кунам пиалнам ушена.

1963

\* \* \*

Сылне сем мылам ок шокто,  
Неле шўлашат.  
Ўдыр шуко рвезым «шокто»,  
Шокто мыйымат.

Но лач иктым монден тудо:  
Шуко кў коштеш,  
Шоктеш ок код пырче туто,  
Шўк гына кодеш.

1964

\* \* \*

Йолташ, кунам шуат тый первый сенгымашыш,  
Ит вашке ончылгоч моктанаш.  
Ок ойло первый лум тер дене коштшашым, —  
Вет теле огыл але первый лум луммаш.

1964

\* \* \*

Ший энгер ўмбачын пуш тыматлын  
Толкын дене модылден иеш.  
Да тушечын ныжылгын йонгалтын,  
Муро сем торашке шергылтеш.

Пушышто шинчат лач коктын веле,  
Улыт нуно коктын пиалан.

Сер гыч нунын ваке, ой, чот неле  
Мыланем ончаш молан ала?

Лийже ыле кызыт качын верыш  
Шинчын, пуш дене мылам ияш.  
Да сөрале ўдырўенглан эрым  
Шўм-чонем гыч луктын пөлеклаш.

1965

\* \* \*

Пуйто таче кас пуалтын мыланем,  
Пуйто шыргыжын онча мыламак тылзе.  
Лай мардеж эрта шупшалын чурием,  
Да мыламак пуйто йошкаргалын пызле.  
Мый денем мо лийын? Шкат умылен ом керт.  
Таче кўш нөлтаптын кумылем мо верч?  
Куанашлан мый ом му кугу амалым.  
Тымартен шоналмым лачак ужаталым.

1965

\* \* \*

Шинчем мый коклан возен йўдым,  
Огеш лек — сырен кудалтем.  
Тунам пелашем мыйын кўдык  
Толеш да нөлта кумылем.

Малем шуқырак гын эрдене,  
Ок кычкыре мыйым сырен.

1965

Полша мылам уло шўм дене,  
Кунам мые нелын серем.

Садлан возыдем лудаш йодыт,  
Мылам ласка мутым ойлат.  
Но топольым моктымо годым  
Огеш кўл мондаш вожшымат.

**Савыкташ Лайд ШЕМЙЭР ямдылен.**

